Dublet

Hr. Egil Thorhallesens nødvendige Forsvar

for

den ved ham forfattede

danske Oversættelse

af

Jons Bogen,

imod de,

i de Kiøbenhavnske Lærde Tidender

af

Msr. Hannes Finnsen

indrykkede meget ufordeelagtige Anmærkninger,

med

Anmærkningerne selv tilføyede;

at enhver lærd og fornuftig Læsere kan holde dem imod Svaret, og selv see hvad Grund der kand være paa begge Sider.

Kiøbenhavn,
trykt hos Ludolph Henrich Lillies Enke. 1765.

Imprimatur,

B. G. v. OBELITZ.

Hr. THORHALLESENS Besvarelse.

Efter den Forsikkring, som Forfatterne til de Kiøbenhavnske Tidender om lærde Sager, have meddeelt, maatte jeg nok antage, de vare mange, og udgiorte et heelt Sælskab, men da jeg læste samme Tidenders No. 18. af 2den May a. c. blev jeg fuldkommelig overbeviist derom; og desuden, at der iblandt vare een eller flere af mine Landsmænd; Jeg ønskede alleneste Sælskabet maatte antreffe de af mine Landsmænd, der kunde blive til dets Ære og Publici Opbyggelse; og dem der havde et reedeligt Sindelaug og grundig Indsigt til at opsøge Sandheden. Jeg giorde mig og godt Haab

derom, da jeg vidste der ikke fattes iblant dem, de som besidde begge disse Fordeele. Dog saae jeg mig bedraget i mit Haab, da jeg læste i bemeldte No. Recensionen over Oversættelsen af den Islandske Lov, Jons Bogen. Der beskyldes Oversætteren, deels for at bruge mangfoldige uforandrede Islandske, i det danske Sprog og af Juristerne ubrugelige Ord; deels at have forandret Meeningen; deels udeladt betydelige Ting; deels tillagt ufuldkomne Æres-Tittler; af Uvidenhed giort falsk Regning over Sagefald, med videre. Da jeg nu er Oversætteren af bemeldte Lov, finder jeg mig aarsaget til at udbede af Læseren at undersøge denne Recension, og see om der ikke snarere yttrer sig en Slags Fremfusenhed og utidig Lyst til at anfalde andre, og forringe deres Arbeyd; ja tillige en stor Mangel af fornoden Indsigt i vore Love og Antiqviteter; om ikke de fleeste af Feilene, som opregnes, ere enten Trykfeil, eller og af ringe Beskaffenhed; og endelig om de Ord som Recensenten vil have brugt, ere bedre Dansk, eller nærmer udtrykke Lovens Meening. Det er saa langt fra at jeg vil undskylde min Oversættelse for Feil, (hvoraf dog kuns faa anfores her med Foye), at jeg har selv, siden Oversættelsen

blev

blev trykt, anmærket og opskrevet nogle, endog af større Betydenhed end disse, som jeg med Tiden agtede at meddeele Publico denne Omstændighed burdte og have skyndet mig dertil. Men da Hans Kongelige Majestæt har allernaadigst behaget at kalde mig til et langt bortliggende Stæd, hvor Leyligheden ikke vil tillade mig at fuldføre disse Ting, den nærværende Tiid er mig for knap dertil, saasom jeg er reysefærdig herfra, maae jeg for det første lade mig noye med i muéligste Korthed at vise, hvorvidt de Feil, som ere anførte, gielde for det de udgives for. Jeg vil ikke opholde Læseren med at repetere de Stæder, som Recensenten har, ikke uden Grund, annoteret, saaledes at de nogenlunde kunne passere, men jeg maa begive mig til Resten.

1) Disse efterfølgende Ord kalder han uforandrede Islandske, og som gaae langt fra Juristernes nu brugelige Sprog, følgelig fra Loven selv:

S. 4. Landabrigde, lin. 6. har jeg sat intra parenthesin: Tiltale paa Jordegods, og siden alletider Jordløsningsbalk. Odels-Ret indbefatter langt mindre end denne Part af Loven.

 ibid.

ibid. Farmannalov, dette Ord har jeg beholdet, deels fordi det er alle Lovkyndige velbekiendt, deels fordi her handles foruden Søe-Retten, om fællig imellem de Søefarende, mange Eyere i et Skib, Skibs-Hyre, med videre.

S. 9. Saxland er forstaaeligt for dem der har Indsigt i vor gamle Nordiske Historie, og brugtes i en vidtloftigere Meening, end om det nu kaldede Saxen.

Vinst er ikke Islandsk, men god Dansk, og brugeligt i Loven, Gevinst havde maaskee smaget bedre, thi det var reen Tydsk, ligesom Fordeel.

Veide og Veides er saa god Dansk, og saa brugeligt i Loven, at aldrig nogen Jurist, som veed det Danske Sprog, tvivler derpaa.

Jords Gave er hverken S. 142. eller 158. Jeg veed ikke hvor det findes; kand ellers være got Danskt Ord, til det som Jorden giver af sig. Det er ingen Kunst, naar man vil forbedre et Sprog, at bruge mange Ord til een Ting, men at udfinde et got og i Sprogets Egenskab grundet Ord, som enten siger meget, eller nøye exprimerer Tingen, det er at berige Sproget.

S. 178. At undslaae sig, veigre sig for, søge Udflugter til Forhaling, har her

ikke

ikke Stæd, her tales om den, der efter lovligt Skifte staaer imod, og udelukker sin Medboer paa Gaarden, fra de Huses Brug, som tilfaldt ham ved Skiftet.

S. 183. Mærkes mand er vel mestendeels af Brug i det danske Sprog, enhver der har liden Indsigt i den gamle Historie forstaaer det. Men er da Banner-herre danskt Ord? Jeg undrer han ikke, har villet havt det tydske Fændrich.

S. 191. Fæbeede er deres eget, Islandsk er det ikke, men vilde de efterse Christiani 5ti Norske Lov. 6. 14. 15 seqv. saa forstaaer de Fæbeed, ellers har jeg og ofte brugt Græsgang.

S. 205. Christiani 5ti Norske Lov 3. 12. 18. der er baade Grind og Remmer. Mon Vangeled siger det samme som: Led hvorudi hænges en Grind med fire Remmer, to Kaarsbaand, og en Stolpe ved hver Ende?

S. 207-212. At staae sin egen Eventyr, er saa brugeligt baade i Loven, Christiani 5ti Norske Lov, 3. 12. 21. hvor det findes i samme Meening, som i daglig Tale, at det forsvarer sig selv.

S. 210. Skaaren og uskaaren Hest, er brugeligt iblandt de Danske; Vallach og

 Hingst

Hingst iblandt de Tydske, u=udskaaren findes i Christiani 5ti Danske Lov. 5. 12. 3. Stodhest er ellers det rette danske Ord paa en uskaaren Hest. Den store Lovgiver Christianus 5tus i sine Forordninger om Stutterierne bruger hverken Hingst eller Ballak, men uskaaren Hest, folgelig forstaaes skaaren Hest ved den som er gildet.

S. 254. Skud er i samme Bemærkelse i Christiani 5ti Norske Lov 5. 12. 7. Piil er noget andet.

S. 258. Saa lidet som Ebbestædet er i Danmark, saa vidtløftigt er det i Island, det bliver da nodvendigt, at bestemme videre, hvor den skal staae paa Ebbestædet, som skal domme, hvilken Jord den flydende Hval tilhorer; Jeg meener endnu han kommer til at staae yderst paa Strand=Kanten.

Brad=Syge troer jeg nok en Dansk skulde forstaae, ligesom Brad=Død; men at kalde ald Qvæg=Syge, Brad=Syge gaaer ikke an. Loven opregner S. 286. Brad=Syge, Lunge=Syge, m. v. Ligesom Christiani 5ti Norske Lov, 5. 8. 10. Brad=Død, Lungesoet, Blodsoet, m. v.

S. 295. Dette heele Capitel taler om Kost, Arbeide og Løn, naar en Bonde ikke vil holde sin Accord med den Tieneste=Karl

han

han har leyet skal han betale ham hans Løn, og desuden den Kost han burdte nyde, thi Loven sætter, at Arbeids-Karlen maae kiøbe sig Kost, da han mister Tienesten, ligeledes om Arbeids-Karlen ikke holder sin Accord, bør han betale til Bonden saa meget som han burdte havt til Løn, for Kosten betaler han ikke, thi Bonden beholder den selv. Hvem seer da ikke, at Kost og Tieneste er alt andet? intet er brugeligere iblandt de Danske end de Ord: Han accorderede sig i Kost, han sagde han af sin Kost.

S. 340. Ræber for Ræper var neppe værd at anføre, da de her heder Roer.

S. 393. Er Tidahalld alletider Messe? Gaves Siælepænger ikke uden til Messer; hvorfor staaer her da, eller anden hellig Forretning? Forstaaer Loven her ikke ved Messe en Helligholdelse?

S. 394. Naar Kongens Undersaatter trues af de Geistlige med Band og de tage sin Tilflugt til den verdslige Øvrighed, er det da ikke det samme enten jeg siger: De beklagede sig for dem, eller: de androg det for dem. Begge Deele siges i det Danske Sprog.

S. 396. 398 At optage (Gods til Kongen) er nok ligesaa god Dansk, som at confisqvere. Her har Recensenten gaaet

Bogen engang igiennem, men det var ikke nok, han maatte nodvendig giore et nyt Forsøg i samme Tone.

§. 18. Dom-rôf er vel ikke nu brugelig Dansk; men et got Ord til Sagen selv, og vel grundet i det danske Sprog, ja findes paa meere end et Sted i Christiani 4ti Norske Lov. Det skulde og være vanskeligt, at finde andet Ord i Dansken, som udtrykker dette. I en Forklaring maatte det vel heede: Mangel af Doms Efterlevelse. Omstændighederne udfordrede et Verbum Substantivum, Loven selv har forklaret det §. 19. hvad om man havde sat Rofdom ligesom Rofkiøb i Norske Lov, 5. 3. 6.

§. 65. Her syntes mig jeg ikke kunde vige fra Ordene, da Loven byder saa alvorlig at kiøre Kniven igiennem dens Haagnd som han stak med.

§. 95. Den som siger Qvinde bruges sielden i god Meening, har sielden læst Loven, Christiani 5ti Norske Lov, 2. 8. 8. Festemøe eller Qvinde. item 1. 21. 9. Qvinder maa ey borge for nogen, og mange andre Steder. At jeg ikke skal nævne vor Bibel, Catechismus, Psalme-Bog &c. Det er ilde at Recensenten holder med disse Tiders Misbrug, som gandske omstøder og forderver det danske Sprog,

§. 96.

S. 96. Hvorfor ikke ligesaavel vanholden for ildeholden, Vanheld for Uheld, vankundig for ukyndig, og andre saadanne Ord.

S. 96. Samvære er sat med Fliid, og bør være ligesaa god Dansk som Samtale, Samfund, Samtidig m. v.

S. 111. Afvext, Ordet og heele Meningen er ald den samme i Christiani 5ti Norske Lov, 5. 2. 90.

S. 169. Vitterlig Gods for vitterlig Gield findes paa flere end et Sted i Loven.

S. 171. At stoppe til, tales om et Hul, og ikke om en aaben Grav, hvor Vandet skal ledes af den eene Grav i den anden.

S. 178. Creaturene giøre Møg og ikke Giødning. Recensenten vil hielpe til at rense Sproget fra nedrige Ord og Talemaader, han har nok hørt, at Møg bruges til Giødning, men er ikke Giødning uden det kommer paa Ageren. Aske, hvid Leer og flere Ting kand og være Giødning.

S. 200. Er efter Textens Ord, der tales ikke mere om en Værge end om Fader og Moder.

S. 208. Lockeran findes i Christiani 4ti Norske Lov. Landsleye B. 30. og Christiani 5ti Norske Lov, 3. 12. 22. Ordet nedstammer og af Loka subst.

S. 209.

S. 209. At sige om en der gaaer i Borgen: Han er ligesaa vederheftig som Pant, er en ubeqvem Talemaade, saa bliver Pantet vederheftigt.

S. 209. Her skal Bonden bede sine Naboer om Hielp til at udtage det indsatte Qvæg, men ikke til at giore Indførsel. De samme Ord at fare med sig bruges i Christiani 5ti Norske Lov 3. 12. 21.

S. 251. Rosensvále har jeg aldrig hørt, og det findes ingensteds i de rigtig skrevne Lov-Bøger, men Rostung er bekiendt, hvo veed ikke hvad Rostungstan er? for at hielpe ham paa ret Vey, vil han vel sige Rosinshval, som de Tydske kalde Walroß.

Det Islandske Ord Maule er af saa vitløftig Bemærkelse, at man neppe finder eet Ord dertil i det Danske Sprog, Accord kommer paa de fleste Stæder overeens, men at miste Accord S. 160. er ikke at ophæve Contracten, men at miste det som blev lovet ved Contracten. Mon nogen nægter at Accord siges rettelig om Kiøbslutninger, Contracter, Tienestefolkes Løn, Skibes- og Creaturers Leye m. v. Publicum skeede ellers større Tieneste ved at vise et beqvemmere Ord herpaa, end ved at smedde latterlige Meeninger derudaf.

At

At Løn bruges for Besoldning eller Belønning er vel ikke imod Ordets Meening hverken i det Danske eller Islandske Sprog; Men hvor det bruges for Leye eller Fragt, har jeg ikke havt Tid til at oplede, om det er til.

Hvorledes Vadmel ere vægtige kand jeg ikke underrette ham om, jeg veed ikke hvor det sigter hen.

2) Angaaende de Stæder, hvor Meeningen urigtig forklares.

Nu har han, Eenhver seer lettelig, at nu settes meer at give en ny Meening tilkiende, end for at bemærke noget for sig selv. For den som er ubevandret i de gamle Loves Stiil, klinger det underligt, at de fleste Article begynde med nu, end, item.

S. 48. Arvbaaren er langt fra ikke det samme som Myndig, ikke heller er det Lovens Meening, den taler om saadan en, der er kommen til ald Ret; det er, den som ikke er Slegfredbaaren, men har Rettighed til Arv efter sine Forældre. Saaledes er Odelsbaaren fød til Odels-Ret.

See for Hav dette kommer an paa Omstændighederne, ellers tviler jeg at Meeningen fordreyes storligen derved.

S. 62. Hvis Fader ikke vides. Dette er aldrig Lovens Meening, den taler om en Slegfred-Søn, som ikke er sin Faders ret Arving. Christiani 4ti Norske Lov, Manhelgeb. 10 Cap. har oversat dette endnu nærmere efter Texten: Og ikke kommer i Faderens Eet efter Loven, Loven tilsiger ham ikke Arv efter sin Fader.

S. 95. Hiemmelt, Christiani 5ti Norske Lov bruger det i samme Meening.

S. 98. Naar den eene Egte-Person forseer sig, da skal den betale derfor af sit eget Gods, men er fællig imellem dem, da skal den Uskyldige, naar Dødsfald skeer, tage af uskift Boe saa meget som den anden maatte bøde for sin Forseelse. Hvad enten jeg da siger: den som Gielden ikke paarører, det er efter Ordene, eller, den som ikke blev dømt i Bøder, saa bliver Meeningen den samme.

S. 100 og 114. Seer enhver at være Trykfeyl.

S. 115. Her anføres anden Gang Qvinde for Kone: at legge til: som ikke er i fællig, er unødvendigt, thi Omstændigheden viiser dette tydelig.

S. 127. Hvem skulde vel falde paa, at oversætte Øl med Gang, og Aulfær (efter Ordet Ølfør) med, kan vandre hvor han vil?

vil? uden den, som er ukyndig i de Nordiske Antiqviteter, og hverken har læst eller hørt, tale om de gamle Gildelove, efter hvilke den, som formedelst Alderdom eller Svaghed, ikke kunde giore fyldest i Samqvæmmet, og drykke visse Beegere, blev frietagen derfra. I Anledning deraf siger denne Lov, at den som har sin Forstand, kan ride, drykke med i Gilde, holde lovligt Samqvæm, den bor selv raade for sit Gods. Loven er ikke given i vore Tider, derfor taler den efter sin Tids Skikke og Levemaade.

S. 128. Dog at han ikke spørger sine Arvinger derom, eller, uden at han spørger — synes mig at være den samme Meening. Det forste er nærmere efter Textens Ord.

S. 130. Er den Umyndige ikke nærmere beslægtet; det er ikke ret. Efter de trykte Lov-Boger er det: Er den Umyndige i tredie Led nærslægtet, og efter den Membr. som jeg har rettet mig efter, kunde det heede: Er han een Led længer borte end i tredie Led (eñ ef Omagi er mañi chkylldari eñ Primeñingr).

Hvad enten man siger den eller de forkastes ikke Meeningen det ringeste paa dette Stæd.

S. 131.

S. 131. Omstændigheden viiser, at det er rigtig oversat Føre den, dersor staar her strax efter: Føre paa forbemeldte Maade. Membr. siger og: Flytie á hrosse, fore paa en Hest, som bestyrker samme, og kand dog ikke regnes til en forskiællig Læse-Art.

S. 147. Den store Uskik er bleven til en Sædvane, hvad skulde der ond til, Uskik kan aldrig være god.

S. 155. Den som stævner sine Med-Eyere til at skifte Hoe, Eng eller Mark, skal stævne saa lang Tid forud, at de kan have Tid til at samle Vidner og Beviis, dette kalder Christiani 5ti Norske Lov, 5. 2. 68. saa lang Tid tilforn, at enhver kand have lovlig Tid at komme efter Leyligheden. Men at der kan være Folk nok, hører ikke hertil, det kunde den som vil skifte, nok faae, uden at indstævne alle Med-Eyerne.

S. 168. Er Eet og det samme.

S. 170. Siden bør de foreenes, er baade efter Ordene og Meeningen: være siden forligte, er ikke noget nyt.

S. 176. Der skal randsages hvilke iblandt Bønderne kand hielpe de andre som behøve Hoe, Bondens egne Creaturer skal først forsynes, ikke til Overflødighed, men til Nødtørftighed, saa at de har Foer nok, til den bestemte Tid.

S. 182,

S. 182. At foretage noget Arbeide, udtrykker ikke Lovens Meening, som paa andre Steder tillader den Reysende adskillige Friheder og nødvendigt Arbeide paa andres Jord; Men her tales om at giøre Skade, derfor legger Loven de Bøder til, som Jord-Eyeren skal tage for Skaden: enhver efter sin Stand.

S. 183. Den gamle Character Stallare nærmer sig langt meere til Ceremoniemester end til Hoffmarechall; Hoffmester er allerlængst derfra, og endskiønt man vilde forstaae derved Mester for Hoffet, saa bliver det Hirdstiore og ikke Stallare.

ibid. Har Recensenten ikke hørt eller seet Hauldr i bue, om en god Bonde; det er og Spørsmaal om Norske Lov naar den siger hvalder eller Odelsmand, meener det samme dermed; Jeg tør ikke nægte det; dette veed jeg, at hvalder er et depraveret Ord og af Oprindelsen intet andet, end en Boende, eller bochavende Mand, en velholden Bonde.

S. 185. Den 1ste Critiqve af dette Slags kommer her igien. Man bør oversætte gamle Skrifter og Love saaledes, at de ikke tabe sine Tiders Smag og Skrivemaade.

Kilde, Vand, Morads, Grøft, S. 193. hvilket er nu Kiær, Kiar, in plur. Kiør kaldte de Danske.

S. 193. Hvo som vil læse Ordene skal ikke finde Forskiæl i Meeningen, men Recensenten vil man skal bruge mange Ord til det, som kan siges med faae. Stiilen i en Lov skal være kort, men Vitloftighed kan bruges i en Forklaring derover.

S. 196. Vil jeg overlade til andres Dom; Jeg seer ingen Forskiæl.

S. 200. At brænde noget for en anden, skiønt ikke af Forsæt, eller, skiønt ikke af vred Hue, er det ikke det samme? det første passer sig nok saa got paa dem, som uforsigtig omgaaes med Ilden.

S. 204. De trykte Exemplarier have Botolfs vokudag, ligesom Membrana, om det er det samme som Botolfs Aften, i Anmærkningen havde jeg sat efter Mscript. Botolfs Aften. Jeg sluttede saaledes: Botolfs Aften skal alle Giærder være færdige (S. 203) Dagen efter skal efterseees, om de ere gyldige.

S. 205. At den Islandske eller gamle Norske Alen, har været langt mindre, og hvor meget kortere den har været, end den nu brugelige i Island, er endnu ikke afgiort,

skiønt

skiont Recensenten har sagt det, ikke af egen Opdagelse, men efter Vidalini Meening.

S. 207. Samdœgris, inden 12 Timer, er ingenlunde efter Ordene, hvor tages døgur for den halve Dag i Loven?

S. 241. Lige efter Ordene er det: Guds Gave skal saa vel gaae til fiælds som til fiære, om den ellers vil gaae.

S. 249. Strandbred med smaae Steen er saa ubestemt at ingen skulde kunde sige det var Eyre i det Islandske Sprog. Dette kunde have Stæd baade ved det faste Land, og ved Øer, Holme, Rever, Næs, m. v. Dette veed vi, at samme Slags liden Øe, som nogle kalde en Holm, kalde andre Eyre.

S. 260. Der fattes Deel, ellers er Meeningen rigtig.

S. 262. Christiani 4ti Norske Lov, Landsl. b. 62. og Christiani 5ti 5. 12. 14. kalder Lætur, Sæleveyde, Udskær er siældenst det man kalder Latr.

S. 267. Loven taler om et Vand skiller Herrederne fra hinanden, det er, tiener til Herreds-Grændse; men om det falder til tvende Sider, gior ikke til Sagen, derom handler Loven ikke.

S. 272. 4 for 6 er Trykfeil.

S. 273. Er da Ardur-uxe alletider Plov-Oxe.

S. 283. Let at lögum laust, afhentede siges ikke i saadan Meening. Han gav det fra sig paa en lovlig Maade.

S. 286. Her staaer ikke epter 3 Aar, men om tre Aar, det er inden tre Aar ere forbi; ellers kand i tre Aar og være got.

S. 294. Lendr madr er vel ikke alletider samme som Odelsman, dog var hver lendr madr Odelsmand og lendir menn kaldtes ofte Baroner, i de sidligere Tider; et fremmet Navn som de Nordske Konger forundte dem. Friherreinde eller Baronesse vilde giore en artig Figur i Oversættelsen af en Islandsk Lov, som er skreven for meere end 400 Aar siden.

S. 299. Styrmænd kaldtes de i gamle Dage, som raadte for Skibet, hvad enten de selv var Reedere eller Skippere eller begge Deele, eller og ingen af Deelene. Saa bekiendt Ord havde jeg ikke Aarsag til at forandre.

S. 321. At staae til Ansvar for Tælterne er heel langt fra Texten. Tialdan epter Ordets Bemærkelse er at slaae Tælt op, men ikke at staae til Ansvar for dem.

S. 356.

S. 356. Kongen hilser alle sine Undersaatter, mon alle sine Mænd og Undersaatter siger noget meere, i det mindste gior det ikke til Meeningen.

S. 360. Er Trykfeil.

S. 376. Lofatak kaldtes naar to eller flere ved Helsen, Contracter m. v. sloge de flade Hænder sammen.

S. 382. Naar en gift Mand bedriver Hoer, saa forstaaer det sig selv, at det skeer imod hans Kone, det er et unodvendigt Tillæg.

S. 384. Loven paasiger den Pligt, eller tilholder den, synes mig det samme.

S. 386. Par med ydar Tillaugu, er ret efter Ordene Tillæg, og alle see her Lovens Meening: J skal legge til hvad eder synes derom.

S. 384. Er saa liden Forskiæl, at Meeningen forandres intet.

S. 394. Landskyllda vid Kongiñ, er ikke alleneste Underdanighed, men skatskyldig Pligt.

S. 397. Kongdommens og Kronens, er det ikke det samme?

S. 397. Ager for Aager. Naar man læser Sammenhængen og Opskriften paa denne Rette-Bod, skulde ingen Retsindig

falde paa at meene andet end det var Trykfeil, som det og er.

S. 154. Jeg kand ikke vide hvor dette har hiemme, dette er nok eet iblant de falske Tal som mange andre Stæder i denne Recension.

S. 411. Siden der ere Feyl som forandre heele Meeningen, saa ere de ikke længer smaae, og hvorfor lægges de ikke tydelig for Dagen. Med at anføre kuns den bekiendte Distinction imellem Landøre og Løvøre, imellem en Mark Sølv og en Mark slethen, meener Recensenten at han gior Publico stor Tieneste. Disse og flere andre Anmærkninger har han klarlig nok udcopieret af Lavmand Vidalini Glossis; Men jeg maatte spørge ham om Mark Sølv alletider tages for 6 Gange saa meget, som en Mark slethen. Det var at ønske Taalmodigheden ikke forgik ham til at opdage denne Sag, men da maae han læse flere Skrifter end Vidalins.

3) Beskylder Recensenten mig for, at have udelukket et og andet af Texten, og anfører endeel Beviis derpaa, det er sandt paa visse Stæder. Jeg maae tilstaae, at efter Oversættelsen var færdig, blev den Tid, jeg skulde have til at conferere den paa ny

og

og sammenligne den med Texten, mig gandske betagen, ved det Forlæggeren syntes Tiden gik immer hen, og frygtede for der ville intet komme udaf de Bekostninger han da allerede havde giort næsten i samfulde 2de Aar, hvor der begyndtes med at trykke naar Oversættelsen var kommen til Ende. Dog maae Læseren ikke tænke, denne Recensentens Anmærkning holder Stik paa alle de anførte Stæder: Nogle Stæder er det ikke som han siger, nogle Stæder giver det intet til Sagen, og legger ikke det ringeste til Meeningen; Nogle Stæder ere alle Textens Ord indbefattede skiønt med andre Ord end Recensenten vil have; og endelig hvad Retterboderne angaaer, saa findes de i langt flere og de ældste Exemplarier, uden Datum, og uden de Ord som han har tillagt; Men at der iblant Arnæ Magnæi Samling kand findes de Exemplarier, som lægge et og andet til, det vil jeg ikke nægte, jeg har ikke været saa lykkelig at have dem til Brug; Jeg havde ellers ikke efterladt at betiene mig deraf. Havde jeg noget længere Tid, skulde Taalmodigheden vist ikke forgaae mig at vise af hvor liden Vigtighed denne og de følgende Critiqver ere,

 skiønt

skiønt denne, om Bogens Mangel, falder meest i Øynene. Jeg maae være kort.

S. 174. De samme Ord komme strax efter i samme Meening.

S. 190. Kommer ligeledes faae Liner derefter, saa at Meeningen lider intet derved.

S. 197. De skal udnævne 6 Mænd paa hver Side, som grandske deres Sag, det er jo til Dommere; Disse kaldes og i de følgende Ord Dommere item Domsmænd.

S. 203. Giør intet til Sagen.

S. 203. Linie 3 er ikke sandt.

S. 275. Flatsmidi nytt og vôrusmidi nytt, har jeg indbefattet i disse Ord: Alt nyt Jern-Arbeyde. Fabriqve-Vahre hører ikke hertil, de Gamle brugte ikke den Talemaade at smedde Klæder.

S. 315. Blindskiær for Grund er af ingen Betydenhed, hvilket af disse Skibet stødes paa bødes lige meget for, og Skaden bliver den samme, eller mon det er Lovens Meening, at de som forvolde at Skibet støder an, ikke skal bøde uden det just støder paa et Blindskiær. Recensenten har ikke givet sig Tid at læse de foregaaende Ord i dette samme Capittel.

S. 295.

S. 295. Nogle Exemplarier legge Myndig til; Imidlertid indbefattes det i Frimand.

S. 361. Linie 13. Hører ikke det allerringeste til den Meening der tales om Arv efter Frue Ragnhilder.

Det øvrige er ikke i den Original som jeg oversatte efter, dog kan man ikke, og allermindst en Ukyndig kalde den slet; vi vide at de bedste og ældste Codices fattes ofte Datum og Ord som findes i de yngere, som have adskillige Tillæg der høre Copiisten selv til.

S. 172. De ældste Lov-Bøger have ikke denne Rettebod, ikke heller den som Lavmand Jon Jonsen lod trykke 1578. I et Mscript paa Papiir har jeg den, men uden Titel.

S. 248. Saaledes har baade den Membr. jeg havde under Hænder, ligeledes et gammelt Exemplar, skrevet af den paa Island bekiendte Lovkyndige Præst Einer Torvesen.

S. 263. I de trykte Lov-Bøger 1709 er et Comma imellem Hafr og Hval, Membrana giør det og til 2de Ord, det bliver og Spørsmaal om det ikke bør saa være.

S. 248. Efter de trykte Lov-Bøger 1709. heder det: op i Vandet, efter det Mscript jeg havde: Midt op i Vandet, hvad enten det bør være i Texten eller ikke, saa er dog Læse-Arten forskiællig.

Forskiællige Læse-Arter har jeg ikke indsat i Texten, men en kort Forklaring over de Ord, som nødvendig udfordrede den, og for at adskille den fra samme, findes den intra parenthesin; Men at jeg i tvivlraadige Tilfælde har udeladt de forskiællige Læse-Arter, som enten fandtes bag ved de trykte Lov-Bøger, eller de Exemplarier, som jeg havde ved Haanden, kiendes jeg ikke ved.

S. 61. Det anføres og ikkun som en forskiællig Læse-Art og ikke anderledes.

I Sagefalds Udregningen har Recensenten søgt Hiælp hos Vidalin, men ikke vidst got nok at betiene sig deraf. Dette er vist, at nogle Lovkyndige i Island bruge endnu den Maade, at regne Sagefalds Bøder efter Store-Dom til Courant som jeg har fulgt. Recensenten giorde Publico stor Tieneste om han kunde demonstrere saa vigtig en Post.

At de Rettebøder, som jeg efter den omtalte Membrana har oversat, ere deels vigtige, deels rare, nægter vel ingen; men at

at der findes endnu fleere, gior dem ikke unyttige. Hvis Cardinal Wilhelmi Dispensationer, som Membrana selv kalder Rettebøder, ikke vedkomme Island, hvorfor ere de da indførte i de ældste Codices af denne Lov. Den Membrana jeg havde er af Kiendere agtet for en god Original.

Jeg har ikke sat denne Titel til: Konge til Norge, den findes i Originalen for de fleeste Rettebøder, som denne Konge har udgivet, skaaer det ikke til at troe, saa er Exemplaret endnu i Eyerens Msr. Magnus Olaffons Hænder. Her maae jeg ved denne Leylighed erindre, at denne min Landsmand, gav mig ikkun nogle Antegnelser imod min Oversættelse forend den blev trykt, men ikke confererede den Ord for Ord med Originalen, hvorfor ham ikke kan tilegnes de Feyl, som her kunde findes. Jeg troer og aldrig nogen skulde falde paa at tilegne vores Hoylærde Hr. Justice-Raad Langebek dem, da han ikkun saae Oversættelsen efter, for saa vidt det danske Sprog angik, men ikke at han sammenlignede den med Originalen; dette har jeg mældet i Fortalen, og ikke videre, saa Recensenten gior sig forgiæves Umage at undskylde ham.

Disse ere de Feyl som Recensenten har i en Hast anmærket, hvad maa man da ikke vente for en Summa, naar de som han ved nøyere Undersøgning har fundet, komme for Lyset, og hvad han ikke har fundet, det vil han maaskee søge at finde naar jeg er borte; men siden han forestiller sig det Islandske Sprog i Jons Bogen som et dødt Sprog; thi baade Vidalin og andre indfødde tilstaae at de fleeste Ord som findes i Jons Bogen, bruges endnu i Island,) maatte man tænke at han ikke var Sproget mægtig. Dog, hvis Læseren synes at han har giort Publico Tieneste med dette Arbeide, saa er det ubilligt at hans Navn, ligesom mit, ikke skal blive bekiendt; jeg vil da giøre Publico den Tieneste, at sige Recensenten er Mſr. Hannes Finſen Alumnus Collegii Eilerſiani som for 4 Aar siden udgav paa Latin en gammel Norsk Kirke-Lov. Jeg vil gierne tilstaae ham alt hvis ham med rette tilkommer for bemelte Udgave, ellers hvad Indsigt han har viist i de gamle Love og Oldsager ved at giennemgaae Jons Bogens Oversættelse, det sætter jeg til alle retsindige Kienderes Omdømme.

Skibet Taadsingslot
d. 18de May 1765.

E. Thorhalleſen.

Mſr. HANNES FINNSENS
Anmærkninger.

Paa de Boppenhauſiſke Arvingers Bekoſtning er trykt: Den Islandſke Lov, Jons Bogen, udgiven af Kong Magnus Lagabætir Anno 1280. Af det gamle Norſke udi det Danſke Sprog overſat, og nøye confereret med gamle Manuſcriptis, variantes Lectiones tilſatte, ſamt næſten ved hver Meening henviiſt til Chriſtian IV. og Chriſtian V. Norſke Love. Hvortil er føyet den ſaa kaldede Store Dom, og et tredobbelt Regiſter, over Bogen ſelv, Rette-Bøderne, og de gamle Ord, ſom enten henviſes til de brugelige Norſke Love, eller ere her forklarede. 1763. I 8vo 414 S. foruden forbemældte 3 Regiſtere. Da vi ſaae Titelen af denne Bog ſpaaede vi os allerede meget, men dog endnu mere efterat vi læſte Fortalen; Thi Overſætteren ſynes der i at give meget got Haab om ſig, og beklager de Nordiſke Oldſager, ſom ofte maa lade ſig forderve af ſlette Overſættere, ſom ikke forſtaae Sproget og dets Analogie fra

Grun-

Grunden af. Men hvor meget skulde vi da ikke kunde love os af tvende Indfoddes, nemlig Oversætterens og Hr. Magnus Olaffens forenede Flid? og dog seer vi os bedragne i et saa glædeligt Haab. Vel har Oversætteren i Fortalen sagt, at vores Høylærde Hr. Justice-Raad Langebek har igiennemseet Oversættelsen, men man bør derfor ikke tilegne saa stor en Mand de her befundne Feyl, naar man betænker hvad Tid der behøves til en nøye Sammenligning imellem en Original i et dødt Sprog og en Oversættelse, og tillige denne Skribenters ikke usædvanlige Egensindighed, at de gierne beholde deres Indfald, saa længe de endnu kan have noget Skin dertil. Værkets Vigtighed og Narhed har giort, at vi have sammenlignet det med Originalen, og meene at giøre vore Læsere en Tieneste med at anmærke de Feyl, som i en Hast have tilbudet sig; thi ved en nøyere Giennemlæsning have vi fundet meer end een Feyl til hver Side. Oversætterens Plan er at oversætte den gamle Jons Bog paa nu brugelig Dansk, tilsætte forskiællige Læse-Arter i Anmærkningerne, oplyse eet og andet Vedkommende og tillægge nogle Rette-Bøder, tilligemed den Store Dom, som ikke findes i de trykte Islandske Lov-Bøger. Vi have fundet mangfoldige Ord, som nu ere ubrugelige eller hvorover gives brugbarere Ord, ja deels nogle, som ere uforandrede Islandske eller og gaae langt fra Juristernes nu brugelige Sprog. Til en Prøve kand tiene: Landabrigde, Farmanna

manna Lov S. 4. Sognemænd S. 9. i Stedet for, Odels-Retten, Søe-Retten, Sagsøgere. Saxland S. 124. for Saxen. Vinst f. Fordeel. Veide og Veides f. Fangst eller Jagt, og at fanges. S. 142. 158. Jordsgave f. Jords-Afgrøde. At staae for noget S. 178. f. at undslaae sig, vægre sig for, søge Udflugter til Forhaling. Mærkesmand S. 183. f. Bannerherre. Fæbeede S. 191. f. Græsgang. Grind med Remmer S. 205. f. Vangeleed. Eventyr S. 207. 212. f. Ansvar. Skaaren og uskaaren Hest S. 210. f. Vallak og Hingst. Skud S. 254. for Harpun eller Piil. Yderst S. 258. f. Ebbested. Bradsyge f. Qvægsyge eller Pest. Kost S. 295. f. Tieneste. Med Laaget over S. 297. f. Strøgmaalet. Næber S. 341. f. Roer, eller som de Norske kalde det, Næper. Vist S. 384. f. Ophold eller Betiening. Opgiæld S. 387. f. Rente. Høytideholdelse og Helligholdelse S. 393. f. Messe. Beklager sig S. 395. f. andrager Sagen. Optagede S. 396. 398. f. Confisqvables. Dom-Rov f. Mangel af Doms Efterlevelse. Rygge-Dom S. 22. f. underkiende Dom. At funkle, og at kiøre Kniv udi een S. 65. f. at trække ud, at stikke med Kniv. Qvinde S. 95. bruges sielden i god Meening. Vanholden S. 96. f. fornærmet. Samvære S. 96 ingen Dansk. Afvext S. 111. 117. f. Frugt. Helbred S. 130.

S. 130. bruges ikke i Danſken ſom et Adjectivum for karſk, endſkiønt det ſaaledes bruges i det Islandſke. Vitterlig Gods S. 169. f. vitterlig Gield. Fælde ſammen S. 170. f. ſtoppe til. Kreaturene giøre Møg S. 178. f. give Giødning. Den ſom den Umyndige eyer S. 200. f. Umyndiges Værge. Lokkeran S. 208. f. Lukkeran. Den ſom er god for at betale Skaden S. 208. f. ligeſaa vederhæftig ſom Pant. At fare med ſig S. 209. f. at giøre Indførſel. Roſtunge S. 251. f. Roſenſvale. Accord bruger Overſætteren nu for Leye-Contract, nu for Vilkaar, nu for Kiøbe-Slutning, nu for Tieneſte-Løn, nu for Contract, ja endog for Hypotheca Tacita, for Kiøbs-Rettighed og Pante-Rettighed, ſaa der kommer ofte en latterlig Meening udaf, f. Ex. at miſte Accord S. 160. f. at ophæve Contract. Det Ord Løn bliver ligeſaa brugt nu for Beſoldning, nu for Belønning, nu for Leye, ja endogſaa for Fragt paa mere end et Sted. Og hvorledes ſkal vi forſtaae at Vadmel ere vægtige? Den Metaphore er vel for vidt dreven i en Lov? Men lad os ſkynde os fra dette kiedſommelige Regiſter. Dog, Læſerne have Ret til at kræve af os de Stæder, hvor Meeningen urigtig fortolkes, og diſſe ere der nok af. Her ere nogle: Nu har han, paa mange Steder for, om han har. Boeſkab S. 42. f. Huusholdning. Arvbaaren S. 48. f. Myndig,

end-

endskiønt vi veed at alle komme ikke overeens i denne Meening. Søe for Hav. Om dens Rettighed, som sin Faders Slægt ikke tilkommer S. 62. f. hvis Fader ikke vides. Hiemmelt S. 95. bruges ikke i den Meening. Gield ey paarører S. 98. f. dømte i Bøder. Førend nogen anden Arv. S. 100. f. førend nogen af anden Arv, nemlig Arvingernes anden Classe. For en anden S. 114. f. fra en anden. Qvindes Gods S. 115. f. den Kones Gods, som ikke er i Fællig ɔ: Communione bonorum. Oprigtig S. 119. f. Sikker. Tolv Mænds S. 124. f. Sex Mænds. Den som kan drikke med S. 127. f. den der kan vandre hvorhen han vil, hvilket er mere rimelig naar der tales om en Myndig. Dog at han ikke S. 128. f. uden at han. Er den Umyndige ikke i Tredie Leed nærslægted; da Tre Aars Forraad. Er han ikke i Fierde Leed; da Fire Aars Forraad S. 130. for, er den Umyndige ikke nærmere beslægted. — Er han i Fierde Leed —. Den Umyndige S. 130. f. de Umyndige. Føre dem S. 131. f. de skal føres. Sædvane S. 147. f. ond Sædvane. Nødvendige Vaaben for anbefalede Vaaben. Efter Leyligheden S. 155. f. at der kan være Folk nok. Han maa for det andet S. 168. f. eller han kan om han vil. Bør de siden foreenes S. 170. f. ere forligte. Foer S. 176. f. Foer i Overflødighed.

hed. Bliver nogen Skade giort S. 182. f. bliver noget Arbeyde foretagen. Ceremoniemester S. 183. f. Hofmester eller Hofmarechall. Boende Mand for Hvalder eller Odels-Eyere. Som er S. 138. f. eller er. Nu farer Mand o. s. v. S. 185. f. om een reyser. Kilde paa adskillige Stæder for Kiær. Voxer Hugskov paa eens Eng S. 193. f. dersom nogen eyer Eng paa en andens Jord, og der voxer Hugskov til. Maa S. 196. f. bør. Uden Forsæt S. 200. f. ikke af vred Hu. Baad S. 201. f. Bod. Botolfs-Dag S. 204. f. Botolfs-Aften (vigilia). Fem Alen S. 205. f. halvfemte Alen, da dog den gamle Norske eller Islandske Alen var langt mindre end den nu brugelige, saa Oversættelsen viger desto mere fra Meeningen. Samme Dag S. 207. f. inden 12 Timer. Tiende S. 209. f. Tyende. Om Gud vil S. 241. f. om den gaaer af sig selv. Holm S. 249. f. en Strandbred med smaa Steen. De har S. 257. f. han har. Da maa de skiære den fierde af ham S. 260. f. da skal de først have skaaret en fierdedeel deraf. Veidesteder S. 262. f. Udskiær. Naar Vande skille Herrederne fra hinanden S. 267. for men det er saaledes et Herreds Grændse hvor Vandene falde til tvende Sider. Veyer sex Føringer S. 272. for veyer $2\frac{1}{2}$ Lpd. (4 Føringer). En foeret Oxe S. 273. f. en Plov-Oxe. Raageder

og

og Raabukke S. 274. f. Geder og Gedebukke, skaarne da de vare Kid. Mistede S. 283. f. afhentede. Efter tre Aar S. 286. f. i tre Aar. Odelsmands Kone S. 294. f. Fri-Herrinde (Baronesse.) Styrmænd S. 297. f. Reedere. Handtere Seyl S. 321. f. at staae til Ansvar for Tælterne. Sine Undersaatter S. 356. for sine Mænd (Vasaller) og Undersaatter. Torsdagen S. 360. f. Tirsdagen. Haandklappen S. 376. f. Haandtag. Om en Bonde bedriver Hoer med en Qvinde S. 382. f. Om en gift Mand bedriver Hoer imod sin Kone, nemlig imod sine Pligter imod Konen. Paasiger S. 384. f. tilholder. Tillæg S. 386. f. Forslag. Da er han sandelig S. 384. f. da er han i det samme, eller, uden videre Proceſs. Landskyld S. 392. for Underdanighed. Kongdommens S. 397. f. Kronens. Ager S. 397. f. Ager. Og for eller S. 154 og eller i Stedet for og S. 411. ere smaa Feyl som dog forandre hele Meeningen. Men hvad Fristelse havde vel Oversætteren til at tillegge de Ord Sølv til Øre S. 145. 162. og Mark S. 175. 202. uden den ringeste Formodning til Aarsag? Eller vidste han intet at en Mark Sølv er Sex Gange saa meget som en Mark slethen, og en Øre Sølv forholder sig paa samme Maade til en Øre slethen, og denne derfor kaldes Landøre, og Løvøre, som den brugelige? Men Taalmodig-

digheden forgaaer os. Lad os see, om han intet har glemt, og om vi kand giøre os Regning paa at have Bogen fuldstændig, saa at intet er udelukt. S. 174. Alt det gavnligt, hvortil bør lægges, undtagen levende Kreaturer. S. 190. Lin. 2. fattes og skal grave paa sin egen Jord Græs-Torv dertil. S. 197. udnævne sex fornuftige Mænd, hvor vi savne, til Dommere. S. 203. saa høyt fattes fra Foden af. S. 203. Lin. 3. fattes efter Vurdering. S. 213. betale dets Værdie til Eyermanden, fattes, eftersom det var værdt da han imodtog det. S. 231. Lin. 12. fattes, Det er ret om han end syer (en Pose eller Bræt) fast paa dem. S. 247. Tre Marker til Kongen, fattes, og betale Tvigield til den. S. 250. rækker til Bunden, fattes, i Ebbetiden. S. 266. Capitlets Titel, om Ran, fattes. S. 275. fattes og Fabrique-Vahre. S. 315. Blindskiær bør staae i Stedet for Grund, og, eller Næs, fattes. S. 324. Lin. 8. fattes, Sysselmanden skal udnævne Domsmænd naar Lavmanden ikke er til Stæde. S. 324. Lin. 13. fattes inden Syv Nætter. S. 295. Lin. 3. fattes og Myndig. S. 361. Lin. 19. fattes og sige Kiendetegn derpaa forud. S. 386. fattes som forstaae hvad Landet anstaaer og gavner. Givet Bergen Dagen for Olufsmisse i vor Regierings Syttende Aar. S. 293. Lin. 13. fattes og Salvelse. S. 395. allersidst

sidst fattes Dagen for Knudsmisse i vor Regierings Tolvte Aar. S. 396. fattes Givet Bergen Tirsdagen for Selioman-namisse i vor Regierings Tiende (andre: Siette) Aar. S. 397. fattes med Tolv Maa-neders. S. 397. allersidst fattes Givet Ba-hus Anden Paaskedag i vores Regiering Fierde og Tredivte Aar. Vi holdt det for vor Pligt at antegne disse alt for mange og til-lige alt for betydelige Feyl, som vi overlade til Oversætterens og Forlæggerens Ansvar. I den Islandske Lov-Bog selv findes nogle Feyl, som burde været rettede efter de bedste Exem-plarer, men vi have mærket tvende i sær som Oversætteren har beholdt. S. 172. Kong Haagens Retterbod for Kong Eriks Retter-bod. S. 244. Kong Eriks Retterbod for Kong Haagens Retterbod. S. 263. Haver-Fisk, Hval, for Haverhval og S. 248. sæt-ter han det i den første Anmærkning, som bur-de staae i Texten, og giør det til en forskiællig Læse-Art. Men dette paaminder os om at see disse tvende Poster nøyere efter. De forskiæl-lige Læse-Arter har han deels sat ind i sin Ori-ginal-Text, deels reent udeladt dem. Ved det første er man ikke længer sikker paa Textens Reenhed, og det sidste giør, at man paa man-ge Steder maa savne de forskiællige Læse-Arter som i tvilraadige Tilfælde ere umistelige. I Anmærkningerne have vi lagt Mærke til føl-gende Feyl: S. 8. 4 Anm. Vadlething og

Thingøething tilsammen, kaldes Øefiords Syssel. Den første allene bar dette Navn, og den sidste kaldes nu om Stunder Thingøe Syssel eller Norder Syssel. S. 61. nægter han det ikke, det sidste Ord ikke er falsk. Al Regning til Courant efter den Store Dom, som haves i Anmærkningerne, er En Femte Deel høyere end den burde være, f. Ex. S. 411. 1 Anm. siges, at 64 Rdlr. Specie er 96 Rdlr. Courant, som er 1 dette eeneste Tilfælde 24 Rdlr. for meget. Aarsagen til denne betydelige Feyl er, at Oversætteren har ikke vidst Forskiællen paa Penges Værdie i Indenlands Handel, Udenlands Handel og Sagefald, og alt dette har igien sin Grund i det myntede Sølvs Værdie, som Tid efter anden har været forskiællig. Denne Sag er alt for vidtløftig, og det er nok naar vi anmærke, at da Jons-Bogen blev udgiven sidst i det Trettende Hundred-Aar, giældte 1 Rdlr. Specie for 6 Øre eller 144 Sk. Specie, og med samme Priis er den siden den Tid bleven beregnet i Sagefald, saa at 1 Rdlr. 12 Skil. Courant bør ligesaa vel som 1 Rdlr. Specie antages for fyldest i Sagefald (Rescr. af 20de Mart. 1753.) De Retterbøder som Oversætteren har tillagt ere langt fra ikke saa vigtige, at de frem for mange andre, som endnu ligge skiulte, skulde udgives. For Ex. Hvad kommer alle Cardinal Wilhelmi Dispensationer (som her kaldes Retterbøder) den Islandske Lov ved, allerhelst da nogle af dem

allene

allene angaae Norge? Og af de Steder som vi tilforn have viist, at Oversætteren har udeladt, slutte vi, at han har haft slette Exemplarer af Retterboderne. I Begyndelsen af de 6 Retterboder som Kong Magnus har udgivet, staaer her alle Steder den Titel: Konge til Norge. Mon ikke Oversætteren selv har sat denne Titel til. Vi nægte vel ikke den er sand, men vi troe, at den er ikke fuldkommen. I vores Exemplar staaer kun: Magnus af Guds Naade &c. Havde da Oversætteren ikke Ret at lægge det til, som han saa tydelig saae at feyle? Vel saa; men ligesaa klart som det er, at Kong Magnus Smek har udgivet disse Retterboder, ligesaa lidt burde han allene kaldes Konge til Norge, som var en Titel der tilkom Kong Magnus Lagabætir; men Kong Magnus Smek skrev sig ogsaa Konge til Sverrig og Skaane. Det samme gielder om Kong Haagen den Siette og Syvende. Confirmationen over Kong Haagens Retterboder tillægger Oversætteren Kong *Christian* den Første. Men hvorledes kan han da med aabne Øyne skrive det Aarstal 1541, dertil? I den Tid regierte Kong *Christian* den Tredie, og endda er den ikke udgiven af ham. Vi have et Exemplar som udtrykkelig har Kong *Christian* den Andens Navn i Overskriften. Og endskiønt den der siges at være udcopieret efter Originalen af Lavmand Thorvard Erlandsson, er dog Aarstallet forsat, og bør være 1514.

Nogle

Nogle have ogsaa efter Biskop Guldbrand Thorlaksens Codex, men urigtig, skrevet 1507. I øvrigt nægte vi Oversætteren ikke all Fortieneste ved dette Arbeyd. Desuagtet syntes os de anførte Feyl, i en Oversættelse af saa vigtig en Bog, af saa stor Betydenhed, at det maatte have blevet os en ikke ubillig Bebreydelse, om vi havde gaaet dem stiltiende forbie.

